

Kurčiųjų ir
neprigirdinčiųjų
įtrauskusis
ugdymas -
misija
(ne)įmanoma

Svetlana Beniušienė

Lietuvos kurčiųjų ir
neprigirdinčiųjų ugdymo
centras

Direktorė

2020 metų kontekstas

- ▶ 3 specialiosios kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų mokyklos Kaune (apie 90 mokinių, pagrindinis ugdymas), Vilniuje (apie 110 mokinių, gimnazija) ir Panevėžyje (apie 50 mokinių, pagrindinis ugdymas);
- ▶ Mokyklos internatinio tipo, t. y. su galimybe nakvoti;
- ▶ Klaipėdoje - Litorinos mokykla (15 kurčiųjų mokinių, pagrindinis ugdymas);
- ▶ Ugdymas vykdomas dvikalbio ugdymo sampratos pagrindu, lygiaverčiai naudojant valstybinę (lietuvių) kalbą ir lietuvių gestų kalbą;
- ▶ Švietimo pagalba teikiama dar per 200 vaikų, besimokančių bendrojo ugdymo mokyklose (surdopedagogo pagalba). Pagalbą teikia kurčiųjų mokyklų specialistai - surdopedagogai.
- ▶ Keli įtraukiojo ugdymo atvejai su lietuvių gestų kalbos vertėjų pagalba (skirtinga patirtis).

LR Švietimo įstatymo

Nr. I-1489 5, 14, 21,
29, 30, 34 ir 36
straipsnių pakeitimo
kontekstas

► **14 straipsnio pakeitimas:**

„7. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą įgyvendina visos privalomąjį ir visuotinį švietimą teikiančios mokyklos, kiti švietimo teikėjai. Ugdymo procesą, kuriame dalyvauja mokiniai, turintys nedidelių ir vidutinių specialiųjų ugdymosi poreikių, gali vykdyti daugiau kaip vienas mokytojas, ugdymo procesą, kuriame dalyvauja mokiniai, turintys didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, vykdo daugiau kaip vienas mokytojas. Kartu su mokytoju pagalbą mokiniui teikia švietimo pagalbos specialistai.“

► **29 straipsnio panaikinimas;**

► **30 straipsnio pakeitimas:**

„6. Kurčiamajam sudaromos ir užtikrinamos sąlygos mokytis gimtosios (gestų) kalbos ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklose.“

► **34 straipsnis. Švietimo prieinamumas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių**

1. Švietimo prieinamumas mokiniui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, užtikrinamas teikiant psichologinę, specialiąją pedagoginę, socialiąją, socialinę pedagoginę pagalbą, socialines, sveikatos priežiūros ir kitas paslaugas, aprūpinant ugdymuisi skirtomis techninės pagalbos priemonėmis mokykloje, specialiosiomis mokymo priemonėmis, pritaikant ugdymo aplinką (fizinę, informacinę) ir kitais įstatymų nustatytais būdais.

2. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo prieinamumu valstybinėse ir savivaldybių mokyklose rūpinasi savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), kitose mokyklose - savininkas (dalyvių susirinkimas).“

Mokinys su klausos sutrikimu naujame įtraukiojo ugdymo kontekste

Prielaidos ir galimybės

Vaikai, turintys klausos sutrikimų

Neprigirdintys;

Kurtieji, nemokantys gestų kalbos;

Kurtieji, mokantys gestų kalbą, kuriems lietuvių gestų kalba - gimtoji;

Kochlearinių implantų naudotojai (mokantys ir nemokantys gestų kalbą);

Vaikai su klausos sutrikimais, turintys antrines negalias (A-spektro sutrikimų, komplektinę negalią, raidos sutrikimų ir t.t.)

Ugdymosi būdą sąlygojančios aplinkybės

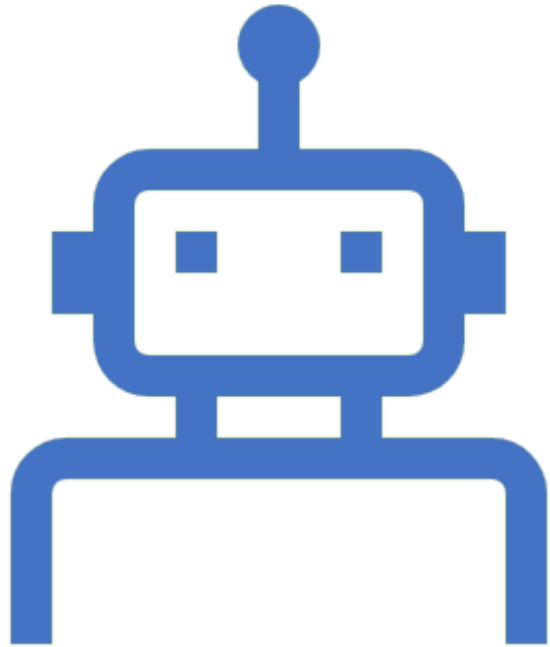
Šeimos kontekstas - girdintys tėvai; kurtieji tėvai; vartojantys ir nevartojantys lietuvių gestų kalbą tėvai; skatinantys ir prieštaraujantys lietuvių gestų kalbos mokymuisi tėvai.

Bendruomeninis kontekstas - kurčiųjų bendruomenės narys; girdinčiųjų visuomenės atstovas.

Specialistų nuomonė.

Geografinis aspektas - ar vaikas iš didžiųjų Lietuvos miestų (Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Klaipėdos) ar iš mažesnio miestelio;

Mokyklos ar savivaldybės galimybės užtikrinti įtrauktį.

Rekomendacijos
dėl ugdymo
organizavimo
mokiniam,
turintiems klausos
sutrikimą

REIKALAVIMAI MOKYKLOMS PRIEŠ PRADEDANT TEIKTI UGDYMĄ (1)

- ▶ ne vėliau kaip 7 d. d. iki mokslo metų pradžios organizuoja Mokyklos vaiko gerovės komisijos posėdį. Mokyklos vaiko gerovės komisija aptaria ugdymo organizavimo ypatumus, pagalbos poreikį mokiniui ir jo šeimai ir priima sprendimą dėl Plano sudarymo;
- ▶ parengia Planą, kuriame atsižvelgiama į individualius mokinio poreikius, specialiosios pedagoginės pagalbos, socialinės pedagoginės pagalbos, specialiosios pagalbos, psichologo paslaugų poreikį, tėvų (globėjų, rūpintojų) lūkesčius. Plane numato mokinio švietimo pagalbos teikimo formas ir būdus. Paskiria Plano įgyvendinimą koordinuojantį asmenį. Periodiškai (ne rečiau kaip kartą per 3 mėnesius) aptaria mokinio mokymosi pasiekimus ir pažangą bei, esant reikalui, koreguoja Planą.
- ▶ skiria Mokyklos resursus efektyviam ugdymui teikti bei prireikus kreipiasi į Mokyklos savininką, savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją dėl papildomų resursų skyrimo;

REIKALAVIMAI MOKYKLOMS PRIEŠ PRADEDANT TEIKTI UGDYMĄ (2)

- ▶ užtikrina nuolatinį ryšį su klausos sutrikimų turinčių vaikų ugdymo šalies (regioniniais) centrais ir jų specialistais, kurie, mobilios grupės konsultacijų pagalba periodiškai atliktų mokinio pažangos vertinimą, atsižvelgiant į jų rekomendacijas būtų koreguojamas Planas;
- ▶ esant poreikiui, aptaria su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais), koku būdu, laikantis asmens duomenų saugą reglamentuojančių teisės aktų nuostatų, apie mokinio sutrikimą bus informuoti kiti Mokyklos mokiniai, tėvai (globėjai, rūpintojai), Mokyklos bendruomenė;
- ▶ aptarus su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais), nusprendžiama dėl tinkamiausio ugdymo metodo (dvikalbio, totaliosios komunikacijos, žodinio) parinkimo;
- ▶ užtikrina klausos sutrikimą turinčio vaiko sistemingą klausos ir kalbos lavinimą, lietuvių gestų kalbos mokymą.

Pritaiko ugdymosi aplinką

- ▶ parengia pritaikytą mokiniui nuolatinę ugdymosi/mokymosi vietą, atsižvelgiant į klausos sutrikimą turinčio mokinio informacijos priėmimo specifiką (prireikus naudoti FM sistemas, lietuvių gestų kalbą, kitas priemones, jeigu mokiniui šalia klausos sutrikimo diagnozuoti ir kiti sutrikimai);
- ▶ klasės, kuriose mokosi klausos sutrikimų turintys mokiniai, turėtų būti įrengiamos atokiau nuo triukšmingų vietų ir/ar įrengiamos sumažinant foninį triukšmą;
- ▶ užtikrina informacijos pateikimą vizualiai ir/ar lietuvių gestų kalba, kai to reikia;
- ▶ užtikrina, kad Mokykloje būtų įrengti vaizdo skambučiai (šviesos signalai), šviečiantys dūmų detektoriai ir kt..

Mokytojų ir mokyklos bendruomenės vaidmuo

- ▶ Mokytojai privalo įgyti kompetencijas, nurodytas Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše. Švietimo pagalbos specialistams, mokytojo padėjėjams, neformaliojo ugdymo mokytojams, rekomenduojama sudaryti sąlygas įgyti papildomų kompetencijų ugdyti mokinius, kuriems diagnozuoti klausos sutrikimai, kvalifikacijos tobulinimo renginių metu.
- ▶ Mokyklos bendruomenei sudaro sąlygas susipažinti su bendravimo su klausos sutrikimų turinčiais mokiniais bei kurčiųjų kultūros ypatumais, lietuvių gestų kalba.

REIKALAVIMAI MOKYKLOMS ORGANIZUOJANT UGDYMO PROCESĄ

- ▶ užtikrina, kad mokinys, turintis klausos sutrikimą, turėtų nuolatinę darbo vietą, sėdėtų ne toliau trečios eilės, kad gerai matytų mokytoją; pagal galimybę stalus išdėsto puslankiu (U forma), kad mokiniai, turintys klausos sutrikimą, galėtų matyti mokytojo ir mokinių veidus ir lūpas;
- ▶ užtikrina kurčiam mokiniui sąlygas mokytis lietuvių gestų kalbos kaip mokomojo dalyko;
- ▶ įsitikina, kad mokinys, turintis klausos sutrikimą, dalyvaujantis ugdymo veikloje (ugdymo proceso, renginių, neformaliojo švietimo veiklų metu), turėtų veikiančius klausos aparatus, procesorius ir kitą naudojamą įrangą (FM sistemas);
- ▶ pritaiko ugdymo turinį (ugdymo metodus, medžiagą, priemones), atsižvelgdama į individualius mokinio gebėjimus ir klausos sutrikimo specifiką bei sudarytą Planą.

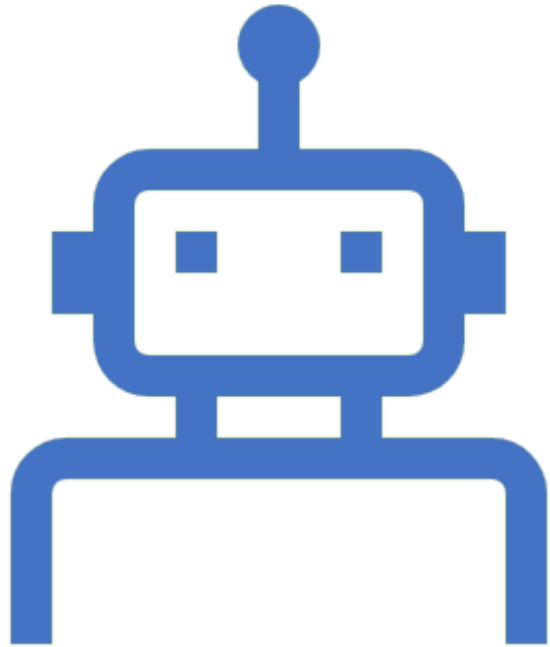
Bendruomeniškumas

Jei mokykloje mokosi keletas skirtingo amžiaus mokinių, turinčių klausos sutrikimų, sudaryti sąlygas bendravimui užtikrinant kurčiųjų kultūros, gestų kalbos puoselėjimą Mokykloje.

Bendradarbiavimas

Mokykla, organizuodama mokinių, turinčių klausos sutrikimų, ugdymą, esant poreikiui, bendradarbiauja ir konsultuojasi su klausos sutrikimų turinčių vaikų ugdymo šalies (regioniniais) centrais ir jų specialistais, nevyriausybinėmis organizacijomis, viešojo ir privataus sektoriaus įstaigomis.

Ar mokinių su
klausos sutrikimais
įtraukusis ugdymas
įmanomas?

Taip!

Viskas įmanoma norint ir ieškant
galimybių, prašant pagalbos ir
pajungiant partnerius, bendruomenę.